

Ur *Fjärde Internationalen* nr 3/1979

Charles-André Udry

# NICARAGUA – en revolution på marsch

**Charles-André Udry, en av Fjärde Internationalens ledare, har besökt Nicaragua ett flertal gånger sedan Somoza störtades i somras.**

**Denna analys av den nicaraguanska revolutionens utveckling skrevs den 10 september. Till största delen har den fortfarande sin giltighet.**

**Artikeln har tidigare publicerats bland annat i *Intercontinental Press/Inprecor* nr 36/79.**

Den 17 juli 1979 flydde Anastasio Somoza till USA, den imperialistiska makt som hade ställt hans fader — Anastasio Somoza Garcia — i spetsen för Nationalgardet i Nicaragua 1933 och tillförsäkrat hans tillträde till presidentposten 1936.

I gryningen den 19 juli övergav hundratals soldater ur Nationalgardet, Somozaregimens stödjelpelare, gevär och uniformer på Managuas gator. över 5 000 medlemmar ur denna flyende armé sökte fristad, ofta med vapen och bagage med sig, i Guatemala, Honduras och El Salvador. Det var ett massivt folkuppror i landets viktigaste stadscentra, i kombination med en omfattande militäroffensiv från den sandinistiska nationella befrielsefronten (FSLN), som möjliggjorde störtandet av diktaturen och som sprängde Somozaregimens institutioner. Under loppet av en och en halv månads uppror försåg sig massorna med kamp- och maktmedel: Kommittéerna för civilt försvar (CDC, "Comité de defensa civil"). De upprättade folkmiliser som slogs sida vid sida med FSLN och under FSLNs ledning. Dessa har varit de avgörande faktorerna i Nicaraguas utveckling sedan segern över tvångsväldet.

Massornas — särskilt ungdomens — omfattande och beslutsamma deltagande i upproret, liksom den höga nivån på deras självorganisering, omintetgjorde de planer på en "ordnad övergång" som delar av den borgerliga oppositionen i Nicaragua, olika härskande klasser i Latinamerika och USA-imperialismen hade kokat ihop.

USA-imperialismen hade lidit ett uppseendeväckande nederlag som var desto större då USA efter den kubanska revolutionen infogat Nicaragua och de centralamerikanska regimerna, både på det politiska och det militära planet, i sin kontrarevolutionära strategi.

De schemata rörande det "demokratiska stadiet" som de olika tendenserna inom FSLN tidigare utarbetat, vändes upp och ned när Somoza-regimens grundläggande institutioner kollapsade som ett resultat av den militära segern och folkresningen. Den permanenta revolutionens dynamik hade nu släppts lös.

## **1978: En vändpunkt**

1978 var ett verkligt avgörande år för somozismens kris. Den 10 januari mördades diktatorns agenter, Pedro Joaquín Chamorro, redaktör för den stora borgerliga oppositionstidningen "La Prensa" och upphovsman till unionen för den demokratiska befrielsen (UDEL, "Union por la Liberación Democrática"). På så vis undanröjdes den enda borgerliga oppositionsledare, som åtnjöt en tillräckligt stor prestige och ett tillräckligt stort inflytande, för att kunna erbjuda en

trovärdig alternativ borgerlig lösning till somozismen och för att kunna vinna över en betydande del av massrörelsen. Från och med 1974, då UDEL grundades, kom Chamorro alltmer att framträda som oppositionens kandidat till 1981 års presidentval. Han hade fått stöd från den europeiska socialdemokratin. Han hade knutit band med vissa sektorer av den amerikanska bourgeoisin. Nicaraguas socialistparti (PSN, "Partido Socialista de Nicaragua"), ett stalinistiskt parti, samarbetade med UDEL.

1978 kännetecknades av ett uppsving för massrörelsen. Efter arbetsgivarnas lockout i januari 1978 som protest mot mordet på Chamorro, fördubblades initiativen till kamp mot diktaturen. Då ägde en nationell studentstrejk rum; massiva mobiliseringar och början till uppror i februari i Leon, Diriamba, Chinandega, Managua och Massaya; en nationaldag mot förtrycket; en hungerstrejk bland politiska fångar; jordockupationer av bönder; en massdemonstration i juli för att välkomna delar av den borgerliga oppositionen, dvs en del medlemmar ur "tolvmannagruppen", som återvände; en strejk av arbetare från national-distriktet; en mobilisering och protester mot skattehöjningarna; en strejk bland sjukhusanställda; en uppmaning från den breda oppositionsfronten (FAO, "Frente Amplio de Oposición") och rörelsen folkets enhet (MPU, "Movimiento Pueblo Unido") till generalstrejk den 25 augusti. Vid detta tillfälle meddelade MPU, under inflytande från FSLN, att: "Det är viktigt att arbetarklassen deltar med beslutsamhet i denna stora dag som kommer att tillåta den att ena och utveckla sina styrkor till den yttersta. På så sätt kan Somozaregimens kris fördjupas och genom folkets styrka blir det möjligt att störta den."<sup>1</sup>

Samtidigt med detta uttalande fördubblades FSLNs olika tendenser, påverkade framför allt av "terroristerna de militära aktionerna som omfattade allt från väl planerade attacker mot militärförläggningar till mer omfattande operationer i stadsmetropolen. Den 22 augusti ockuperade "terceristerna" nationalpalatset. De krävde frigivning av de politiska fångarna från FSLN bland vilka Thomas Borge fanns. Efter denna styrkedemonstration organiserade de tre tendenserna en rad militära offensiver i städerna Esteli, Leon, Massaya, Rivas, Managua, Chinandega — offensiver som ofta kombinerades med folkresningar.

Under alla dessa månader sökte den borgerliga oppositionen febrilt, att ena sina fraktioner för att kunna framföra ett regeringsalternativ, som skulle göra det möjligt för den att behålla de viktigaste delarna av Somozaregimens institutioner — bland annat en betydande del av nationalgardet — och som skulle kunna godkännas av USA-imperialismen.

I juli 1978 bildades den breda oppositionsfronten (FAO), i vilken Nicaraguas demokratiska rörelse (MDN, "Movimiento Democrático de Nicaragua") ingick. Rörelsen leddes av Alfonso Robelo Callejos, som hade förbindelser med en av de tre största bankerna, BANIC, och med amerikanska affärskretsar. Vid samma tidpunkt bildades även UDEL och "tolvmannagruppen" liksom olika borgerliga partier (moderata, kristna socialister osv). PSNs två fraktioner anslöt sig till FAO och "tolvmannagruppen" upprättade under denna tid förbindelser med tendenser i FSLN.

FAOs avsikter framträdde i ändå klarare dager efter den tillfälliga framgången för nationalgardets militära motoffensiv i september 1978. En kommission upprättad av USA, i vilken Guatemala och Dominikanska Republiken utgjorde två språngbräddor, hade till uppgift att organisera förhandlingarna mellan Somoza och FAO. Den bedömning som kommitténs främsta medlemmar gjorde, var att de slag som hade tilldelats massrörelsen i september skapat ett gynnsamt läge för att förverkliga en mindre förändring utan att rubba den bestående

<sup>1</sup> Nicaragua — Análisis Interpretativa Provisional, 24 september 1978, Universidad Centroamericana, sid 10.

ordningen. FAO var benägen att ställa sig bakom en rad villkor som dikterades av Somoza. Massornas motstånd, som i december på nytt väckts till liv, liksom den förödmjukelse FAO utsatt sig för orsakade ett brott mellan FAO och FSLN. Detta föranledde att ”korten delades ut på nytt” liksom att tendenser inom FSLN började slå samman. I februari 1979 bildades en ny front, den nationella patriotiska fronten (FPN, ”Frente Patriótico Nacional”) som samlade FSLN och delar av den borgerliga oppositionen.

### ***Den ekonomiska krisen fördjupas***

Allt detta utspelade sig mot bakgrund av en akut ekonomisk kris. Ända sedan 1975 hade de produktiva investeringarna stagnerat. 1978 gick de drastiskt tillbaka. Det året minskade BNP med sju procent och kapitalflykten påskyndades med allt vad sådant medför:

Spekulation med växlar, motsättning mellan bankdepositionerna och investeringarna. Enligt centralbankens beräkningar uppgick kapitalflykten till 200 miljoner dollar 1978. Utlandsskulden växte snabbt. Sedan jordbävningen 1972, hade återuppbygget till stor del grundat sig på att staten gick in med investeringar, som i huvudsak finansierades av skuldsättning till privata imperialistiska banker och till internationella finansinstitut. Detta ledde till ändå större underskott i betalningsbalansen. Krediterna utnyttjades naturligtvis av Somoza och hans klick för att fullända expropriationen av landets ekonomi. De militära utgifterna kom att belasta underskottet i betalningsbalansen alltmer (Israel, Argentina och Förenta Staterna tillhör de främsta vapenleverantörerna). Inflationen antog en krisartad tillväxttakt. Alla dessa tendenser skärptes 1979: Industriinvesteringarna minskade till nästan noll; investeringarna inom jordbruket såg en skarp tillbakagång; under första kvartalet minskade BNP med ungefär 25 procent (enligt Förenta Nationernas Ekonomiska Kommission för Latinamerika — CEPAL, ett ONU-organ); kapitalflykten beräknades ha uppgått till 315 miljoner dollar; inflationen var, enligt officiella siffror, 20 procent i april och maj 1979, till följd av den devalvering av córdoban som gjordes i april... För de arbetande massorna blev krisen ett mycket hårt slag mot deras levnadsstandard. Jordbävningen och följderna därav hade redan utsatt dem för hårda påfrestningar. Mellan 1961 och 1970 hade den genomsnittliga reallönen i städerna genomgått endast obetydliga förändringar. Men, mellan 1970 och 1975 sänktes reallönen med 14 procent. Denna utveckling har fortsatt sedan dess och till och med påskyndats 1977, 1978 och 1979.<sup>2</sup> Under den, ur ekonomisk synvinkel, relativt gynnsamma perioden i början av 70-talet, var arbetslösheten, enligt officiella siffror, kring 12 procent i städerna och 22 procent på landsbygden — vilket inte säger någonting om graden av undersysselsättning (dvs dold arbetslöshet). Så t ex räknades de som arbetade två månader per år under bomulls- eller kaffeskörden, som fullt sysselsatta.

Vid slutet av 1978 och första kvartalet 1979 växte arbetslösheten med en oerhörd hastighet p.g.a. investeringsstoppet, de enorma motsättningarna i bytesbalansen inom den Centralamerikanska gemensamma marknaden, inskränkningen av den inhemska marknaden, återverkan på jordbruket som jordbruksprodukternas prissvängningar på världsmarknaden hade 1977-78, och av jordbrukscykeln radikala omkastning 1978-79. Dessutom var arbetsveckan oerhört lång, den varierade mellan 50 och 60 timmar.

Detta våldsamma angrepp på massornas levnadsstandard 1977, 1978 och i början av 1979 ägde rum inom ramen för redan urusla förhållanden, vilket avspeglas i följande siffror<sup>3</sup>: 1970 var 43 procent av befolkningen analfabeter; 1977 hade endast 364 000 invånare av två

<sup>2</sup> Pedro Belli, Instituto Centroamericano de Administración de Empresas, mars 1978.

<sup>3</sup> CEPAL, på basis av fakta från Nicaraguanska Centralbanken och UNESCO.

miljoner tillgång till vatten, samma år fanns det per 10 000 invånare ett genomsnitt på 22 sjukvårdsplatser, 6,4 läkare och assistenter, 0,8 tandläkare (genomsnitt som inte säger någonting om hur hälsovården fördelades mellan stad och land och mellan olika klasser). Barnadödligheten, medellivslängden, mängden infektions- och smittosjukdomar placerar Nicaragua längst ner på den Latinamerikanska skalan.<sup>4</sup> Sådana är följderna av imperialismens och diktaturens ”normala” funktionssätt. Alla dessa faktorer förklarar massornas och kanske framför allt stadsmassornas mobilisering i kamp mot Somoza.

### ***Revolutionens sociala krafter***

Som i många andra underutvecklade kapitalistiska länder har en stark inflyttning till städerna ägt rum det senaste decenniet i Nicaragua. Detta är en följd såväl av den relativa industrialiseringen (med dess biprodukter inom den offentliga sektorn), som av de förändringar på landsbygden som utvecklingen av jordbruksindustrin medfört. Nicaraguas totala befolkning ökade från 1 836 000 invånare 1970 till 2 409 000, 1978. Av den totala befolkningen utgjorde stadsbefolkningen 838 000 år 1970 och 1 265 000 år 1978. Under samma period ökade landsbygdsbefolkningen från 998 000 till 1 145 000. Den verksamma delen av befolkningen ökade från 545 000 till 740 000.<sup>5</sup>

Stadsproletariatet har med andra ord förstärkts under de senare åren, även om det fortfarande är begränsat i styrka. Enligt statistiken finns det ungefär 60 000 industriarbetare i egentlig mening. Den relativa industrialiseringen har inte kunnat suga upp de massor som tvingats flytta in till städerna. I metropolen finns alltså samlat ett stort proletärt skikt som på ett massivt sätt deltagit i kampen. Ungdomen har här redan spelat huvudrollen. Nära 60 procent av befolkningen är under 20 år.

Stadsproletariatet som sådant, har dock spelat en viktig roll i att störta diktaturen. 1973-74 var det byggnadsarbetarna som stod i spetsen för strejkrörelsen och som inledde en kamp mot Somoza. Det var dessutom arbetarklassens aktivitet som ledde till den politiska uppspaltningen inom Fronten 1975-76. Den ”proletära tendensen (marxist-leninisterna)” påbörjade ett fackföreningsarbete och omprövade den roll som den trodde att arbetarklassen i städerna skulle spela i revolutionens utveckling. Arbetarnas delaktighet i upproret, deras engagemang i CDC och den starka rörelsen mot en facklig organisering inom de sandinistiska arbetarcentralerna (CST, ”Centros sandinistas de trabajadores”) visar att Stadsproletariatet kommer att spela en mycket viktig roll i den revolutionära processen. På landsbygden utvecklades ett jordbruksproletariat bland kaffeplantage-, sockerplantage- och bomullsplantagearbetarna. En stor del av detta proletariat var rotlöst. Det bestod av ca 300 000 personer som arbetade endast några veckor eller några månader om året, allt efter jordbrukscykeln rytm. Som exempel kan nämnas att på en bomullsplantage 1973, endast 26 000 av 228 000 arbetare och anställda hade fått fast anställning av de stora jordägarna. De övriga 202 000 fick ägna sig åt säsongsarbete som varade högst fyra månader om året. Huvuddelen av de proletära styrkorna bestod av detta jordbruksproletariat inom vilket bomullsarbetarna utgjorde den viktigaste delen.

Den stora nöden bland dessa skikt ledde under de senare åren till jordbruksockupationer. Bland sockerarbetarna påbörjades under diktaturens sista år en facklig organisering. Under samma tid uppstod olika proteströrelser: Rörelser med krav på högre löner (en säsongsarbetares lön ligger under bomullsskörden mellan 6 och 16 córdobas, dvs mellan 60 cents och

<sup>4</sup> **Las Condiciones de salud de las Americas** 1971-1973, Organización Panamericana de la Salud.

<sup>5</sup> CEPAL, augusti 1979.

1,5 dollar) och rörelser mot de höga priserna på de varor som såldes till jordbruksarbetarna i affärer som kontrollerades av de stora jordägarna som på så vis tar tillbaka en del av den lön de betalat ut.<sup>6</sup>

Trots detta, är erfarenheterna av facklig organisering och av mobiliseringar bland dessa jordbruksarbetare — bland vilka ungdomar och kvinnor spelar en viktig roll — begränsade. Detta proletära skikt i Nicaragua är en avgörande social kraft för att utveckla en radikal jordbruksreform och för att sammansluta det sociala block som kan leda och fördjupa den permanenta revolutionens process. Detta skikt återfinns till stora delar i området kring Stilla Havet, som är centrum för de viktigaste exportprodukterna och där koncentrationen av jord-egendomen är hög.

Slutligen har vi de egendomslösa och proletariserade bönderna. De är tvungna att sälja sin arbetskraft när skörden på den egna jordlotten är avslutad. De utgör ytterligare en aktiv kraft i revolutionen. Dessa bönder är nedtyngda av skulder, ockerlån, spekulation på de manufakturprodukter som de är tvungna att köpa, av det bedrägeri de utsätts för när de säljer en del av sin skörd (när de över huvud taget har möjlighet till det). Kvinnorna måste ofta arbeta som hembiträden för att få ihop en mager extrainkomst. Dessa proletariserade bönder har ofta givit FSLNs gerilla i norr och vid Atlankusten sitt stöd. Därför har diktaturen underkuvat dem grymt.

Jordockupationer är för dem en lika gammal tradition som det förtryck de varit offer för. Sedan 1977 har en del av denna lilla fattiga bondebefolkning börjat organisera sig i jordbruksarbetarnas förening (ATC "Asociación de trabajadores agrícolas") och genomföra organiserade Jordockupationer med stadsarbetarnas och studenternas stöd. Organisationen (ATC) har underlättat dessa bönders deltagande i inbördeskriget. Bondemiliser byggdes för övrigt upp under den senare perioden av upproret mot diktaturen.

Det är de proletära stadsmassorna, industriproletariatet, jordbruksindustrins proletariat, egendomslösa och proletariserade bönder, som utgör den drivande sociala kraften i kampen mot diktaturen. Deras aktivitet, graden av deras mobilisering och organisering kommer att väga tungt i revolutionens fortsatta utveckling.

Dessutom bör man uppmärksamma studentrörelsen, som har ställt sig i ledningen för mer än en konfrontation. Lärare och sjukvårdsanställda har likaså bidragit till kampen mot diktaturen.

Sedan 1977 har en kvinnoorganisation, som samlar upp till tusen militanter och som har inflytande över en stor periferi, ställt sig i första ledet för alla mobiliseringar till försvar av de demokratiska rättigheterna, politiska fångarna och kampen för krav som särskilt berör kvinnor. Förbundet kvinnor inför landets problem (AMPRONAC; "Asociación de mujeres ante la problemática nacional") var den enda massorganisation som var knuten till FSLN och som kunde verka legalt. Förbundet hade sina rötter i arbetarkvarteren och spelade historiskt en viktig roll i att organisera MPU.

### ***Somozas isolering***

Bakom somozismens kris låg den aktivitet som olika delar av de arbetande massorna började bedriva, av deras ökade anslutning, påverkade som de var av den ständigt ökande ekonomiska och sociala krisen och förtrycket, till kampen som FSLN tagit initiativ till.

Stödet underlättades av den plats Sandinismen har i det nicaraguanska folkminnet. Folket

---

<sup>6</sup> Nicaragua — *La crisis del sistema capitalista*, december 1978, Universidad Centroamericana.

sammankopplar fullständigt Sandinismen med kampen mot den amerikanska imperialismen och diktaturen. FSLN:s förmåga att sammansmälta med de sandinistiska traditionerna ökade kraftigt dess prestige och auktoritet.

Somozaregimens kris påskyndades av dess grundläggande oförmåga att åstadkomma en demokratisk öppning, förutom ett mindre antal kortvariga manövrer. Det trettiotre månader långa undantagstillståndet, från december 1974 till september 1977, ledde till att regimen isolerades extremt politiskt. Nationalgardet och imperialismen framstod mer och mer som dess enda stöd.

Detta undantagstillstånd utnyttjas av somozaklicken för att öka sina ekonomiska fördelar så mycket som möjligt. Den ekonomiska återuppbyggnaden efter jordbävningen gav spelrum för allsköns spekulativa operationer. Korruptionen nådde en omfattning som inte ens den italienska regeringen skulle kunna drömma om.

Den så kallade borgerliga oppositionen, till och med viktiga grupper som familjen Pellas, kom att betrakta Somoza och hans efterföljare som illojala rivaler som utnyttjade statsapparaten för att stärka sin egen konkurrenskraft inom ekonomins alla sektorer.

Diktaturen blockerade utvecklingen av en ny modell för kapitalistisk ackumulation inom ramen för den Centralamerikanska Gemensamma Marknaden. Den förhindrade också en omorganisering av den internationella arbetsfördelningen. Motsättningarna mellan denna del av borgarklassen och diktaturen kunde inte annat än att växa sig starkare, inte minst mot bakgrund av att de oppositionella borgarna var medvetna om att de måste förekomma tillväxten av massrörelsen för att tygla den.

Repressionen under det nästan tre år långa undantagstillståndet var så grym, att kyrkan, liksom de oppositionella borgarna, måste ta avstånd från den. I ögonen på breda skikt inom befolkningen rättfärdiggjorde repressionen den väpnade kampen — direkt konfrontation med diktaturen — som enda vägen för politisk handling.

I slutet av 1977 hade det uppstått djupa sprickor i Somozas härskarsystem. Det var i detta sammanhang som mobiliseringarna 1978 och 1979 ägde rum, liksom FSLN:s förnyade och breddade militära offensiver.

### ***Ett folkligt uppror***

Så tidigt som i början av 1978 kunde man se exempel på folkliga uppror som lämnade outplånliga intryck på den fortsatta kampen för att störta Somoza. Efter företagarnas lockout i januari 1978 bröt ett verkligt uppror ut mot slutet av februari i ett indianbebott bostadsområde i Masaya i Monimbo.

En liknande resning inträffade i Subitva, ett bostadsområde i Leon, tre dagar senare, den 27 februari. September samma år skedde resningar i Leon, Steli, Masaya, Chinandega och andra städer, tillsammans med FSLN:s militära operationer. Den grundläggande tendensen, som skulle bryta igenom med full styrka år 1979, var alltså närvarande redan 1978.

I september 1978 blockerade nationalgardet, genom sin motoffensiv, FSLN:s försök att ta sig in från Costa Rica och erövra först Penas Blanca och sedan Rivas. Resningarna i dessa städer besvarades av nationalgardets bomber. Mer än 10 000 människor berövades livet.

Somoza tillämpade en folkmordspolitik. Den hårda repressionen som släpptes lös i september 1978 fick ett dubbelt resultat. Å ena sidan lämnade många ungdomar städerna för att ansluta sig till FSLN, som inte lidit några allvarligare förluster. Å andra sidan tvingades massorna,

ställda mot väggen av nationalgardets brutalitet, i riktning bort från demoralisering, som slakten annars kunnat ge upphov till.

Detta utgör bakgrunden till FSLN:s offensiv. Frontens tre tendenser gick samman i december 1978. I januari 1979 ställdes de inför ett extremt hårt svar från nationalgardet, vilket utlöste en än grymmare repressionsvåg som riktade sig framför allt mot ungdomar.

Bokstavligt talat, dagligen, dödades mellan tio och tjugo ungdomar i Nicaraguas största städer. När FSLN ockuperade Esteli mars 1979, visade befolkningen sitt stöd till gerillan, och bekräftade den prestige som den vunnit de gångna månaderna. I april och maj genomfördes militära operationer i olika delar av landet.

Den 4 juni manade FSLN till generalstrejk. FSLN:s enade befäl hade förberett upproret, såväl militärt som politiskt, sedan februari i de viktigaste städernas bostadsområden. Så tog exempelvis AMPRONAC ansvar för att upprätta underjordiska kliniker, de samlade bandage och medicin och de nödvändiga komponenterna som behövs för att tillverka molotov-cocktails och kontaktbomber.

Utan att invänta instruktioner från FSLN, reste sig folket i Managua den 10 juni. Den 17 juni ockuperade FSLN Leon och andra städer, som de höll till slutet. Städernas arbetande massor — män och ett stort antal kvinnor, ungdomen — gick in i striden med ett mod som har få motsvarigheter i historien.

Under mer än arton dagar motstod folket i huvudstaden flygbombardemang, artilleri och tanks, innan cirka 6 000 av dem på ett ordnat sätt drog sig tillbaka till Masaya, cirka tjugoåtta kilometer bort. De hade mycket lite i vapenväg — bara ett dussintal automatvapen.

Stridskämparnas hjältemod — många av dem var mycket unga — och den listighet som kännetecknar alla uppror, tog hand om resten. Ansikte mot ansikte med massornas beslutssamhet vågade inte Nationalgardet angripa barrikaderna om de inte skyddades av tanks. Flera delar av staden som var barrikaderade, vågade de inte ens beträda.

## ***Kommittéerna***

Under upprorets gång började organ för massornas maktutövning att växa fram. Upproret kännetecknades av en stark inriktning mot självorganisering. Detta återspeglade bredden hos de krafter som kommit i rörelse, något som gick långt utöver vad som någonsin hade förutsatts av FSLN:s ledning.

I städer som Masaya, Diriamba, Jinotepe, León och Matagalpa begränsades inte diktaturens störtande till att Nationalgardet led nederlag militärt. Upproret fick som resultat att alla de strukturer som diktaturen använt sig av för att härska förstördes. De ersattes av maktorganen som massorna hade upprättat under stridens gång.

De talrikaste kommittéerna var de som kallades Civila Försvarskommittéer ( CDC ). De dök upp efter september 1978; deras funktion var att organisera försvaret, mot repressionen och för de demokratiska rättigheterna. De deltog ofta på det ena eller andra sättet i att förbereda upproret.

Under själva upprorets förlopp, blev de inte bara samlingspunkt för massorna, utan utförde också uppgifter som distribution av mat, organisering av sjukvård och också uppgifter av militär natur. De deltog också mera allmänt i uppgifter som att administrera områden som omfattade hela städer. På landsbygden, i sådana områden som Chinandega, dök det upp gräsrotskommittéer som bestod av bönder.

Genom CDC:s försorg blev *folkliga miliser* ofta upprättade, som sedan på ett verkligt sätt kunde delta i de militära sammanstötningarna i städerna. Även om dessa miliser uppstod spontant, gavs de i de flesta fall en inre struktur genom FSLN. FSLN åtnjöt stor militär och politisk auktoritet.

Beväpningen av milisen gjordes helt på basis av att ”fånga den som fångas kan”. Det var bara efter det att Nationalgardet hade krossats och regimen fallit, som milisens medlemmar fick avancerade vapen genom att ta dem från armén.

FSLN:s militära styrkor växte avsevärt under perioden före och under upproret genom att till sina led knyta ett stort antal unga kämpar. Detta ledde till en djupgående omvandling av organisationen som hitintills hade bestått av små gerillagrupper.

Det folkliga upproret under en och en halv månad, som kom efter ett och ett halvt år av intensiva strider, gjorde att massornas medvetenhet mognade på ett sätt som bara sker under revolutioner. Det här är så mycket viktigare eftersom de politiska, organisatoriska traditionerna och kamptraditionerna hos arbetarrörelsen i Nicaragua är förhållandevis begränsade.

Den höga graden av självorganisering, såväl som den stora viljan att kämpa, som fanns i massornas viktiga sektorer — på både den sociala och politiska nivån — skulle faktiskt komma att bestämma händelsernas utveckling under de avgörande dagarna från den 17 till 19 juli. Även om nederlaget för den somozistiske kongressmannen Urcuyos manöver, skärpte händelseförloppet, är resultatet /av upproret ö.a./ bara förståeligt om vi tar med i beräkningen förhållandet mellan de samhällliga och politiska krafter, som byggdes upp av upprorsrörelsen.

Den 17 juni upprättades Juntan för Nationell Återuppbyggnad (GRN) i exil. Regeringen bestod av fem medlemmar, bland vilka det fanns representanter för den oppositionella borgarklassen, sådana som Alfonso Robelo Callejas (grundaren av den Nicaraguanska Demokratiska Rörelsen — MDN), Violeta Barrios de Chamorro (hustru till Pedro Joaquin Chamorro) och Sergio Ramirez Mercado (en av ”De Tolvs Grupper”medlemmar). Daniel Ortega Saavedra (en medlem av FSLN:s Förenade Nationella Ledning — JND) och Moisés Hassan (en av-MPU:s ledare) ingick i denna koalitionsregering.

USA försökte på varje tänkbart sätt de kunde, att bevara de somozistiska institutionernas kontinuitet, särskilt Nationalgardet, för att kunna bygga en somozistisk regim utan Somoza. De ändrade taktik bara när de såg att ett nederlag var oundvikligt.

Lawrence Pezzulo, USA:s ambassadör i Managua, gjorde en överenskommelse med Juntans representanter som gällde villkoren för hur makten skulle överföras. Urcuyo skulle ha makten under en mycket kort övergångsfas, från det att Somoza lämnat makten och till det att GRN kommit på plats. Men när Urcuyo en gång satt sig i presidentstolen tillkännagav han att han tänkte bilda ett kabinett och att hans avsikt var, att försäkra sig om att ingen maktöverföring skulle ske innan presidentvalet 1981.

Han krävde t o m att FSLN skulle lägga ned vapnen. Samtidigt proklamerade fraktioner i Nationalgardet, att de var mot att släppa in GRN i Nicaragua. Urcuyo försökte, en sista gång, att rädda somozismen.

Hans manöver ledde till att avtalet som träffats tidigare bröts upp. FSLN trappade upp sin militära offensiv och intog ett antal större och mindre städer. Nationalgardet vidkändes stora förluster och splittrades upp. Urcuyo lämnade Managua den 18 juli och lämnade över manteln



till Nationalgardets överstelöjtnant, Francisco Mejia. Mejia gavs generals grad för att kunna ta befälet över en armé som höll på att falla sönder och vars officerare redan hade Hytt.

Samma dag anlände Juntan till Nicaragua och gjorde Leon till provisorisk huvudstad.

Den 19 juli gav folket i Managua och folkmiliserna, diktaturen ett förödmjukande slag när de intog bunkern, Somozas befästa bostad — symbolen för hans tyranni. Samtidigt började FSLN:s ”reguljära” trupper att gå in i huvudstaden.

Kort sagt, så fick ett folkligt uppror som resultat, att en fyrtioårig diktatur störtades i en revolution. Och i och med detta så uppstod en speciell situation med dubbelmakt . På den ena sidan stod en tillbakaträngd borgerlig stat, med en borgerlig armé — Nationalgardet — som kastats ut och en administration som redan lämnat städerna för flera veckor sedan. Å den andra sidan växte det fram en massrörelse som var väl organiserad i kommittéer och som hade en milis. Den baserades på FSLN:s militära styrkor som satte igång och ledde revolutionens första fas. Genom att inte integrera Nationalgardet, så som det föreställts i överenskommelser mellan FSLN och GNR, ändrades ramen för arméns nya sammansättning. Detta kan man se i hur artikel 23 i republikens grundlag formuleras. Grundlagen kungjordes den 20.7.79:

Den nationella armén kommer att bestå av män från FSLN-styrkoma, soldater och officerare från Nicaraguas nationalgarde som uppträdde ärligt och patriotiskt i förhållande till korruptionen och repressionen... samt av de som deltog i störtandet av Somozas diktatur.

Formuleringen av artikeln visar, att FSLN inte ville ha en fusion med nationalgardet som sådant — eftersom ett fåtal av dess medlemmar deltagit i att störta Somoza. Det är emellertid klart att en integrering av en del av nationalgardet inte var uteslutet, med alla följd effekter det skulle få med tanke på den plats och roll som armén spelar i konsolideringen av en borgerlig statsapparat. Men i verkligheten hände inte detta.

Den nya armén bestod av FSLN-styrkor och delar av milisen, vars ledarskap var sammansatt av FSLN:s militära kadrer.

Här har vi de karaktäristiska drag i en politisk, social och militär situation vars dynamik endast kan förstås genom att börja utifrån den konkreta utvecklingen i styrkeförhållandena, och de sociala styrkornas organisering, och inte enbart ha som utgångspunkt existensen av en koalitionsregering som i själva verket inte har någon verklig makt.

Den extremt djupa ekonomiska krisen och det permanenta hotet från en kontrarevolutionär intervention från utlandet, är radikaliserande faktorer som ska läggas till, framför allt i en situation där den borgerliga statsapparaten stapplar fram. Hela kampen mot diktaturen, allt sedan december 1978, har haft en effekt på FSLN och de tendenser som finns inom FSLN.

### ***Ett ledarskap i utveckling***

Enandet av de tre tendenserna i december -78 — Tercerista-tendensen, Proletära tendensen och Den förlängda folkkrigstendensen — ledde till att ett enat ledarskap för FSLN bildades (med nio medlemmar, tre från varje tendens ) och till att regionala kommando, som förberedde den nya vägen av militära operationer och folkresningen enades.

Krigsmånaden och den folkliga resningen fick som en effekt att tendenserna slutade fungera som sådana. Den 20 juli tog FSLN-styrkorna makten, men FSLN som en front bestående av tre tendenser, var och en med sin egen ideologiska, politiska och organisatoriska tradition, fanns inte mer.

Dessutom förändrades debatten mellan tendenserna mycket snabbt. Förr hade debatten rört frågor om den väpnade kampen, arbetarnas och böndernas plats i kampen mot diktaturen, och framförallt naturen av och formerna för alliansen med bourgeoisin.

Idag har uppfattningarna om platsen för och fortsättningen på ”den demokratiska staten” körts över av massornas aktivitet, i ett sammanhang då den borgerliga statens strukturer är extremt svaga och bourgeoisin på defensiv. Det är från denna utgångspunkt vi måste bedöma utvecklingen av det pragmatiska\* och heterogena\*\* ledarskapet, som har tagit djupt intryck av sitt förhållande till massrörelsen, speciellt under de senaste månaderna. Den strömning inom FSLN som hade de största erfarenheterna från ett politiskt arbete bland massorna, har fått större inflytande och framför allt har förändringarna skett på grund av trycket från det revolutionära uppsvinget, vilka man ofta kan se i en revolution på *marsch*.

Därför skulle det vara felaktigt att försöka förstå situationen med hjälp av en analys som lånar ”Kinabeskådarnas” metoder och försöker slå fast vad alla ledarna står för på basis av deras tidigare tendensstillhörighet.

En sådan metod gör det omöjligt att fånga upp förhållandet mellan det fantastiska uppsvinget i klasskampen och utvecklingen av det pragmatiska ledarskap som stimulerade och ledde denna kamp. Den lägger mer vikt vid att i förväg politiskt karaktärisera detta ledarskap, än till den roll som de sociala styrkorna spelat på nationell och internationell nivå, och till deras samband med FSLN:s lednings aktiviteter och beslut.

När vi bedömer hur ledarskapet utvecklas och hur det förhåller sig till hur den verkliga massrörelsen utvecklas, kan vi bara dra en slutsats: det vore fullkomligt felaktigt att i förväg ställa upp en gräns för vilka beslut och åtgärder FSLN:s ledning inte kan vidta på det sociala, ekonomiska och politiska planet i rörelsen fram mot en arbetar -och bonderegering.

## **Armén och milisen**

FSLN-ledningen fortsätter att betona att man ska upprätta och stärka en armé — den sandinistiska folkarmén . Det framgår av deras uttalanden och aktioner. Det återspeglas bland annat i de viktigaste parollerna: ”Folket, armén, enheten...garanterar segern”, ”Ett väpnat folk kan aldrig krossas”, ”Vi har tilltro till folket som förvandlats till en armé”.

Efter den kubanska diktatorn Batistas fall, tog det två år innan imperialismen kunde organisera invasionen i Grisbukten. Denna gång har dock redan idag Nationalgardet mer än 5 000 tränade, organiserade män. Väl rustade och med stridserfarenhet bakom sig.

Huvuddelen av dessa trupper återfinns i Honduras, vid gränsen mot Nicaragua, dit de tog sin tillflykt efter diktaturens sammanbrott. Detta kontrarevolutionens instrument kan lätt förstärkas med soldater från CONDECA:s (Centralamerikanska försvarsrådets) arméer och CIA-rekryterade legosoldater.

Faran för en kontrarevolutionär militär invasion är högst verklig, även om det är svårt att förutsäga vilken form en sådan invasion kan komma att få. Det beror inte bara på den inre situationen i Nicaragua, utan också på situationen i de brutala diktaturstaterna Honduras och El Salvador. Detta hot måste tas med i beräkningen i varje värdering av revolutionens framtid i Nicaragua och Centralamerika.

---

\* **pragmatism:** att handla för stunden utan någon sammanhängande teori bakom allteftersom problemen dyker upp.

\*\* **heterogent:** sammansatt av olika delar.

Det är med rätta som FSLN-ledarna ser uppbygget av en tekniskt professionell armé som en huvuduppgift, utrustad med vapen som är lämpliga till att försvara de revolutionära landvinningarna.

Den Sandinistiska Folkarméns första parad ägde rum i Managua den 1 september. FSLN-ledningen valde detta tillfälle för att tilldela de nio ledarna, som tillsammans utgör frontens förenade ledning, titeln som revolutionens befälhavare: Tomas Borge, Bayardo Arce, Luis Carrion, Jaime Wheelock, Humberto Ortega, Daniel Ortega, Victor Tirado, Henry Ruiz och Carlos Nunez

Det är dessutom avslöjande, att det inte fanns en enda regeringsledamot bland dem som mönstrade arméns första officiella parad. De som istället inbjudits till hedersplattformen var de tjugo befälhavarna för FSLN-gerillan, (som utgör arméns officerskår), Carlos Fonseca Amadors livskamrat och barn (Fonseca var FSLN:s främste ledare och mördades 1976).

Denna ceremoni uttryckte en politisk realitet — den beslutsfattande makten ligger i händerna på revolutionens nio befälhavare och inte hos regeringen. Det är också betecknande att Tomas Borge höll det enda talet vid tillfället. Han gjorde inga hänsyftningar till juntan. Han koncentrerade sina anmärkningar till behovet av att förbereda sig för att besvara varje angrepp från fienden, vare sig det kommer utifrån eller inifrån. Borge slog fast:

”Vi vill inte att de återvänder till Nicaragua för att spilla mera blod, men om de återvänder kommer den gamla parollen 'Var oförsonlig i striden och generös i segern' att förvandlas till 'oförsonlig i striden och oförsonlig i segern'...” (*Barricada*, 2 september, 1979.)

Denna armé består av FSLN-kämpar och en del medlemmar från milisen som inordnats i armén. Om man inte rekryterat ur milisen, skulle det, med tanke på landets ytterst begränsade materiella och finansiella resurser, vara omöjligt att bygga en tillräckligt stor och respektingivande armé. Den 26 juli förklarade Daniel Ortega i den gamla Militärakademien inför arméns första kontingenter:

Vi börjar genomföra den här revolutionen. De avgörande faktorerna är det väpnade och organiserade folket, det disciplinerade folket som sluter upp kring sin ledning och konsolideringen av de militära styrkorna, som för en kort tid sedan inte var någonting mer än miliser och gerillaenheter... Vi vill aldrig behöva säga om den här armén, att den är opolitisk. Ingen drogs in i striden genom att vara opolitisk. Vi drogs in för att det var nödvändigt att förverkliga politiken med ett gevär mot Somozas tyranni, mot exploatering, mot utplundring... (*Barricada*, 27 juli, 1979.)

Det är med rätta som det sandinistiska ledarskapet lägger vinn om att öka den Sandinistiska Folkarméns tekniska kompetens, inte minst då denna armé måste vara i stånd att strida med maximal kapacitet på kortast möjliga tid. För att möta detta behov kunde sandinisterna ta hjälp av såväl de borgerliga arméerna i Latinamerika som av Kubas militära rådgivare.

Å andra sidan hoppas borgarklassen i de latinamerikanska länderna, med stöd av imperialismen, att de kan ”normalisera” armén med andra metoder. Det kan ske bland annat genom att man erbjuder sig att utbilda officerare och underofficerare i stor skala vid militärbaserna i Venezuela, Mexico eller Panama. På så sätt skulle det kunna upprättas allvarliga band med OAS's borgerliga arméer, band som skulle göra det möjligt för dem att stabilisera den armé som rest sig i ett gerillakrig och ett uppror, att vända den revolutionära utvecklingen och stödja kontrarevolutionen. Arméns allmänna öde kan inte ses skilt från hur den dubbelmakt som finns idag i Nicaragua utvecklas.

Folkmiliserna var den centrala avdelningen under första septembermarschen. De marscherade bakom ett baner som utropade ”Länge leve folkets milis”. Delar av folkmilisen tjänstgjorde

också vid demonstrationen på revolutionstorget. FSLN-ledningen betecknar också milisen som ”de väpnade styrkornas hjälptruppers Nu insisterar de på att milisen ska bevaras.

Sedan mitten av augusti har det pågått en kampanj för att öka disciplinen i milisen. På så sätt vill man sätta stopp för den ryktesspridning som *La Prensa* ger spridning åt, att det skulle förekomma ”överdrifter”, godtyckliga arresteringar och så vidare. Så försäkrade exempelvis den person som ansvarar för milisen i Managua:

Vi har beordrat medlemmarna i milisen att de skall förvandla sina högkvarter till förebilder vad gäller renlighet och god ordning, att de inte under några omständigheter får konsumera alkohol och särskilt inte droger, vilket revolutionen strängt förbjudit...(*Barricada*, 9 augusti, 1979.)

Förstärkningen av armén har inneburit att milisen omorganiserats. Vapnen har koncentrerats för att för att beväpningen av olika enheter av armén skall förenhetligas. För närvarande finns det inga tecken på att milisen skulle vara under upplösning. I Managua finns det 24 milisbaracker med 1500 till 2 000 milismedlemmar. Helt klart har antalet medlemmar minskat — omedelbart efter segern hade antalet stigit till 4 eller 5 000 — men den summan beror delvis på upprättandet av den Sandinistiska Folkarmén, i vilken en del av milisen integrerats.

Dessutom förklarar ledare för FSLN att de vill ge militär träning till alla arbetare och ungdomar i armébarackerna.

### **Kommittéer och fackföreningar**

Fronten för fram utvecklingen av de Sandinistiska Försvarskommittéerna (CDS) som en huvuduppgift. Dessa är en omedelbar utveckling av de Civila Försvarskommittéerna och ibland av andra kommittéer, särskilt på landsbygden. Deras framväxt skiljer sig därför från de kubanska Kommittéerna till Försvar av Revolutionen, som skapades efter segern 1959.

Luis Carrión, en medlem av FSLN:s nationella ledarskap, förklarade CDS:s funktioner:

Idag är de viktigaste, de största massorganisationer vi har i landet. Det finns många möjligheter. De kan delta i alfabetiseringskampanjen, vaccinationskampanjen och i arbetet med att upprätthålla hygien inom sitt område. De mobiliseras kring massornas och revolutionens intressen. Vi ber dagligen kommittéerna att höja disciplinen, att de skall vara uppmärksamma på FSLN:s direktiv och Inriktning. (*Barricada*, Augusti 27, 1979)

Julio López, en medlem av FSLN:s Nationella Sekretariat, försäkrar att ”CDS tillåter oss att stärka demokratin i vårt land”. CDS utgör inte bara förlängningen av CDS och böndernas baskommittéer. De är talrikare och de har en bredare social bas. De utvecklas ojämnt, beroende på vilka städer och bostadsområden vi talar om. I ett distrikt som Belo Horizonte (Managuas östra sektion), som innefattar 8 000 människor, finns det 73 fungerande CDS. Där har man valt en Samordnande Kommitté för de Sandinistiska Försvarskommittéerna.

De har flera funktioner: vaccinering, distribution av förnödenheter, administrativa uppgifter (problem som att distribuera drickbart vatten och elektricitet). Kulturella och idrottsliga aktiviteter organiseras genom kommissioner som anslutits till samordningskommittén. I den djupa kris som den borgerliga statens administrativa apparat befinner sig fyller CDS det tomrum som uppstått.

De fyller olika funktioner beroende på den grad av aktivitet och politisering massorna befinner sig i. I några städer, som exempelvis Leon och Esteli, valde olika sandinistiska försvarskommittéer delegater som i sin tur utnämnde en ledning (junta) för kommunen.

CDS är folkliga maktorgan som ännu handlar inom ett begränsat område. För att utöka detta

område måste den fördjupade revolutionen uppnå ett högre stadium och försvarskommittéerna måste samordnas och centraliseras på nationell nivå.

Samtidigt som Fronten utvecklade försvarskommittéerna, lanserade man en kampanj för uppbygget av den Sandinistiska Arbetarfederationen (CST). Genom att utnyttja sin auktoritet bland massorna skyndar man nu på organiseringen av fackföreningar. Pedro Ortiz, den som provisoriskt inom FSLN ansvarar för samordningen av massorganisationerna, förklarade saken på följande sätt:

(CST) föddes ur behovet av att ena alla arbetare för att garantera att den revolutionära processen konsolideras och utvecklas. Denna arbetarklassens styrka, måste enas om den skall spela rollen av en förtrupp. Målet är att kämpa för arbetarnas egna krav på det ekonomiska, politiska och sociala området. (*Barricada*, 14 augusti, 1979)

Den fackliga rörelsen är en del av det revolutionära uppsvinget och tränger mycket djupt. Den höjer arbetarklassens organisatoriska nivå, som alltid varit mycket låg. Sedan mitten av augusti har takten i det fackliga uppbygget ökat, liksom anslutningen till CST. Denna fackföreningsrörelse är ännu bräcklig, på grund av bristen på kader och de begränsade fackliga erfarenheterna inom arbetarklassen.

Slutligen betonar FSLN att man ska skapa massorganisationer för ungdomar och kvinnor och formera ett ”förtruppparti” vars förankring i arbetarklassen ska garanteras genom CDS.

### ***En extrem kris***

Det sociala och ekonomiska nödläge Nicaragua nu befinner sig i, påverkar kraftigt den rad av vittomfattande beslut FSLN kommer att tvingas fatta, nu och framledes.

Sedan september 1978 har mer än 35 000 människor förlorat livet. 80 procent av de dödade var civila, i stor utsträckning barn, kvinnor och äldre som inte kunnat fly undan bomberna som föll från Somozas plan. Den siffran representerar 1,5 procent av landets befolkning. Enligt CEPAL, sårades därutöver mellan 80 och 110000 människor. 60 000 av dessa kräver intensiv vård.

Antalet hemlösa barn närmar sig 40 000. En miljon människor behöver mat. 45 000 av dessa är under 15 år. Nicaragua behöver mer än 300 ton mat om dagen för att klara av dessa omedelbara behov. Den hjälp som anlände i slutet av augusti, omfattade inte mer än mellan 100 och 120 ton om dagen. Omkring 400 000 av de som behöver hjälp finns i Managua. Resten bor i städerna i de inre delarna av landet.

Barnen är ofta allvarligt undernärda. Risken för sjukdomsepidemier, ofta ödesdiger för illa närda barn, är hög. Man kan redan se andra klassiska smittosamma sjukdomar.

Den sanitära situationen är katastrofal, inte bara p.g.a. arvet från det förgångna, utan också därför att de begränsade medicinska tillgångar som ändå fanns (sjukhus och kliniker) delvis förstörts.

Skadorna på de materiella tillgångarna (skolor, vatten, elektricitet, kommunikationer, bostäder) beräknas av Förenta Nationerna uppgå till ett värde av 80 miljoner dollar.

Jordbruket drabbades svårt av inbördeskriget. Den normala planteringen genomfördes inte och jordbruksproduktionen för 1979-80 förväntas sjunka med 37 procent jämfört med föregående skördeår. Den största nedgången drabbar bomullsskörden, den viktigaste exportvaran och därmed också den viktigaste källan till utländsk valuta. Bara en femtedel av

den normala bomullsskörden planterades. Nedgången i kaffeproduktionen — en planta som utan noggrann skötsel hotas allvarligt av sjukdomar — och sockerproduktionen är likaså allvarlig.

Bristen på utsäde, gödsel och bekämpningsmedel mot insekter, förhindrar omedelbart nödvändiga åtgärder och kan till och med leda till att jordreformens genomförande ifrågasätts.

Den olagliga försäljningen av boskap till andra Latinamerikanska länder ökade under sista fasen av inbördeskriget. De stora boskapsuppfödarna gjorde slut på sina hjordar — ofta till löjeväckande summor. CEPAL beräknar att 100 000 djur förlorats till följd av olaglig försäljning. Ovanpå detta måste läggas slakten på boskap som skedde i samband med striderna. Hönsen drabbades hårdast (70 procent), med katastrofala konsekvenser för den nuvarande äggproduktionen, en huvudkälla för protein.

Mer än en fjärdedel av alla arbetsplatser skadades i samband med stridigheterna. Det innefattar byggnader och maskiner såväl som lager av råmaterial och färdigvaror. Den totala eller delvisa förlamning, som drabbat en stor del av den industriella och kommersiella apparaten och det brott som uppstått i jordbrukscykeln, har ökat arbetslösheten katastrofalt.

Arbetsministeriet beräknar att mellan 50 och 60 procent av befolkningen går utan arbete (*Barricada* 15 augusti, 1979).

Utlandsskulden är mycket hög. Mot slutet gick diktaturens hela ekonomiska och militära politik ut på att så snabbt som möjligt öka utlandslånen. Dessa steg från 165 miljoner dollar 1970 till 1,5 miljarder dollar 1979 (båda siffrorna i 1976 års dollarvärde).

Utlandsskuldens sammansättning är i sig själv en återspeglning av det klassiska mönster som återfinns i alla halvkoloniala länder. Mer än 50 procent av de medellånga och långa lånen står privata institutioner för (imperialistiska banker). Räntan på dessa lån är höga (och ofta flytande) och det finns begränsade möjligheter att ta upp nya förhandlingar om dessa.

P.g.a. Somozas enorma stöld, spekulation och kapitalflykt, visade sig riksbankens kistor innehålla mindre än 3 miljoner dollar.

Enbart räntorna på utlandslånen uppgår för närvarande till mer än de samlade exportintäkterna i år, också om man utgår från ekonomiministeriets mest optimistiska beräkningar.

Denna krissituation reser fyra sorters problem:

1. Regeringens främsta uppgift består i att få igång produktionsmaskineriet igen. Den måste garantera att ett minimum av fabriker och jordbruk återupptar produktionen för att förhindra svält och en social katastrof, som snabbt och effektivt skulle utnyttjas av den nicaraguanska borgarklassen, de härskande klasserna i Latinamerika och imperialismen.
2. De enorma svårigheterna tvingar FSLN att manövrera för att få tag på mat, medicin och finansiellt bistånd. Målet är att vinna tid för att stärka sina positioner inför det väntade utbrottet av en ny fas i krisen i december och januari, en tidpunkt då livsmedelssituationen kommer att vara än svårare.
3. Den nuvarande bristen på nästan allting, har skapat en situation då ett antal imperialistiska regeringar kan utnyttja förhandlingarna om biståndet för att gripa in politiskt i den revolutionära utvecklingen. Samma gäller för ett antal latinamerikanska borgerliga regeringar som skickar en del hjälp men skulle kunna skicka mycket mer.

Venezuela, Mexiko, den europeiska socialdemokratin (som representanter för den västtyska

och svenska borgarklassen) och USA avser alla, att utnyttja stödet som ett instrument för att nu eller framöver hejda revolutionens utveckling.

Vi har redan sett en glimt av den internationella kontrarevolutionens arsenal. Avsikten är att till hälften strypa Nicaragua samtidigt som man för ut en kampanj i pressen om allt bistånd man skickar — allt för att avvärja en verklig solidaritetskampanj. De lämnar också lån direkt till arbetsgivarnas organisationer, spelar över huvudet på regeringen och FSLN vid fördelningen av livsmedelsbiståndet och skärper villkoren för ekonomiskt bistånd.

4. P.g.a. krisens omfattning kan inte FSLNs ledning navigera mellan dessa hinder i mycket mer än ett år. Den gyllene kedja som utlandslånen utgör, kommer att förvandlas till ett rep som stryper revolutionen. Hjälp som skickas från latinamerikanska eller imperialistiska länder (hjälp som är absolut nödvändig idag) kan, på inte alltför lång sikt, bli ett instrument för att garantera att Nicaragua förblir inom den internationella kapitalistiska marknaden och till och med blir en lockande marknad för länder som Venezuela och Mexiko.

Detta reser frågan om denna gyllene kedja kan brytas, eller om det är möjligt med någon annan typ av integration i världsmarknaden. Svaret beror inte bara på de nicaraguanska arbetarna och bönderna och på FSLN. Det avgörs också av den attityd som byråkratierna i arbetarstaterna intar.

### ***Kubas roll***

Det kubanska ledarskapet har givit ett effektivt stöd till den kamp för att störta diktaturen som FSLN stått i ledningen för och har, i denna mening, bidragit till att sätta igång det revolutionära uppsvinget.

Efter segern bistod Kuba omedelbart med materiell hjälp. Man sände avsevärda mängder medicinsk hjälp och har lovat att skicka tusen lärare att delta i alfabetiseringskampanjen på landsbygden; de kommer där endast att kunna underlätta att jordreformen genomförs.

Men den här inriktningen ställer det kubanska ledarskapet inför två objektiva motsättningar. För det första deras förbindelse med en del av den latinamerikanska borgarklassen (Mexico, Venezuela). Borgarna kommer inte att acceptera ett nytt Kuba i Nicaragua, även om de gick emot USAs motion på OAS-mötet (om väpnad intervention). För det andra, Kubas förhållande till sovjetbyråkratin. Den har de materiella resurser som behövs för att täcka behoven som skulle uppstå om revolutionen i Nicaragua tog ännu ett steg framåt, men den försöker behålla status quo\*, i synnerhet i denna del av världen som är en mycket känslig region för USA. Det kubanska ledarskapet står med andra ord inför ett verkligt test.

På en annan nivå, kommer FSLNs ledning att tvingas välja mellan, att antingen bryta med illusionerna om blandekonomi och driva nationaliseringarna, jordreformen, den statliga kontrollen över utrikeshandeln framåt; eller också, längre fram, vidta de åtgärder som den Internationella Valutafondens (IMFs) rådgivare kräver.

### ***En rad dekret***

Sedan den 20 juli har juntan offentliggjort en rad dekret.

1. Bland de första är det dekret som rör konfiskationen av Somozafamiljens alla rikedomar och tillgångarna som ägts av de officerare och funktionärer som lämnat landet sedan december

---

\* **status quo:** oförändrade maktförhållanden; ingen förändring.

1977.

Det omfattade gruvor (guld), livsmedel (den så kallade agribusiness med kaffe och bomull), boskapsuppfödning, fiske, industri, handel, bankväsende (Centralamerikanska banken), sjötransporter, luft- och landtransporter, press, radio och TV.

Diktatorn ägde t o m en blodplasmafabrik. Han blev medveten om den lukrativa blodmarknaden när han återförsålde den blodplasma som mottagits av landet efter jordbävningen 1972!

1978 uppskattade amerikanska experter Somozas egendomar till att utgöra 25 till 30 procent av den brukbara jorden.<sup>7</sup>

Vid slutet av augusti 1979, hade 168 företag redan blivit tagna i beslag, därtill 19 planlager, 159 hus och 40 lastbilar (*Barricada* 24 augusti, 1979).

För närvarande är det ett statligt institut som handhar skötseln av de tillgångar som exproprierats av Somozaisterna, med undantag för jord som står under Jordreforminstitutets (INRAs) kontroll.

Förutom detta, går regeringen in i företag som inte är nationaliserade för att uppnå en viss grad av kontroll. Det är fallet t ex med de guldgruvor som tillhör ett amerikanskt bolag.

På industrins och privata tjänsternas område, finns det omedelbara problem, som gör det riskfyllt att göra några långtgående och snabba nationaliseringar. Först av allt krävs det att en administrativ struktur upprättas för att det ska gå att förvalta den nationaliserade sektorn. Den strukturen finns ännu inte. Sedan är det bara 20 – 25 procent av den industriproduktion som nu står still som snabbt kan sättas igång igen. Också det kommer att kräva en ganska hög insats p.g.a. förstörelsen.

På kort sikt står Nicaragua därför inför problemet att fördela sina resurser och att delvis bli beroende, av socialt och ekonomiskt tvingande skäl, av att produktionen inom den privata sektorn åter sätts igång.

Dessutom är de stora företagen sammansättningsfabriker som lätt kan paralyseras om deras moderkontor utomlands beslutar att skära av deras försörjning. Till detta måste vi också lägga den amerikanska imperialismens utpressning vad gäller kvoten för sockerprodukter till Förenta Staterna.

För ögonblicket är fackföreningsrörelsens aktiviteter det enda sättet att bekämpa svagheten i förvaltningen av de nationaliserade företagen. Genom arbetarkontroll kan man då uppnå den portion kunnande som i morgon kommer att behövas till arbetarstyre i den nationaliserade sektorn.

Några fackföreningar har börjat att driva den här inriktningen, snarare än att bara resa ekonomiska krav.

Från en strukturell synvinkel så förblir bristen på statlig kontroll inom bygnadsindustrin en av svagheterna — en nyckelsektor om man tänker på vad återuppbyggnaden kräver.

2. Ett annat regeringsdekret rör nationaliseringen av bankerna. De tre viktigaste bankerna var Nicaraguanska Banken, Centralamerikanska Banken och Amerikabanken. Nationaliseringen

---

<sup>7</sup> **Human Rights and the US Foreign Assistance Program, Fiscal Year 1978, del I Latin America**, Center for International Policy, Washington DC, 1978, sid 56.



av bankerna fick återverkningar både inom industri och handel eftersom de kontrollerade otaliga företag.

Med undantag för somozisterna, fick bankernas aktieägare statsobligationer som löper på fem år med en årlig ränta på 6,5 procent. Med tanke på den nuvarande nivån på inflationen och det faktum att både statens och bankernas kistor har blivit tömda, ser kapitalisterna verkligen inte på dessa obligationer som säkra tillgångar! Den revolutionära processens huvudsakliga inriktning kommer att avgöra om obligationerna förblir vanliga papperslappar eller om de kommer att göra det möjligt för kapitalisterna att återta delar av sitt kapital för att investera det på andra ställen.

Att det finns sådana statsobligationer förändrar inte på något sätt nationaliseringarnas progressiva karaktär. Utan nationaliseringen och utan att man skapar en enda bank — vid en tidpunkt när även de nationaliserade bankerna uppvisar ett underskott, så som ofta är fallet efter ett långt inbördeskrig — skulle det inte finnas någon möjlighet att börja styra ekonomin efter en plan.

De privata utländska bankerna får inte ta emot insättningar från allmänheten (artikel 1 b) och de kommer att underställas särskilda regleringsåtgärder.

3. Den 30 juli så tillkännagav Jaime Wheelock, Daniel Ortega och Bayardo Arce, *alla medlemmar i FSLNs ledning*, hur jordreformen skulle genomföras — dvs, den viktigaste samhällseliga åtgärden som berör landet.

Wheelock har den direkta ledningen över INRA. Den jord som underställts INRAs kontroll utgör 50 procent av den brukbara jorden.<sup>8</sup> Somozas mark, på vilken han bedrev boskaps-skötsel, uppgick till mer än 200 000 hektar. På bara en av sina planlager hade han 15 000 biffkor. En annan av hans stora farmer fick 20 miljoner córdobas per år för risproduktion. All denna mark omfattades av jordreformen.

Med tanke på bristen på kredit, konstgödsel och kadrer, så är det riktigt av INRAs ledning att inrikta jordreformen på de fattigaste 64 000 småbönderna, som alla äger minst en hektar mark, och på jordbruksarbetarna. Bland de sistnämnda ges prioritet åt dem i bomullsindustrin (i Chinandega-regionen) som hotas av massarbetslöshet om inte åtgärder vidtas mycket snart därför att ingen sådd ägt rum (*Barricada* 31 juli 1979).

Olika system har redan tillämpats inom ramen för jordreformen: Tilldelning av jord till bönderna, skapandet av kooperativ där ATC deltar, och skapandet av stora statliga jordbruk. I Leónregionen har en del av marken lämnats över till en indiansk minoritet, och man har gjort det enligt bygemenskapsmodell för att respektera de indianska traditionerna.

Jordreformen, som kräver hög grad av organisation, måste för närvarande fungera som en katastrofplan. P.g.a. livsmedelsbehovet — med dess sociala och politiska följder — skulle det vara absurt att ”röra om” i den produktion som ännu inte omfattats av jordreformen.

Wheelock berättar att när bönderna ockuperade jord som inte omfattades av jordreformen, blev de ombudda att lämna den och ”i utbyte erhålla jord från somozisterna utan några som helst problem”.

Därför hittar vi också inom jordbruket en övergångssituation som klart måste förstås för att undvika en för hastig dom över de konkreta mått och steg som tagits.

---

<sup>8</sup> CEPAL, *Informe sobre Nicaragua*, 1979, sid 97.

Enligt Wheelock, kommer en integrerad, realistisk jordreform att föras ut av folk ”som är tekniskt välkvalificerade och som har en stark kollektiv och social känsla”.

4. Den 6 augusti utfärdades ett dekret som gav Institutet för Utrikeshandeln (INCEI) kontroll över en mängd exportprodukter — kaffe, bomull, socker och alla fiskprodukter. Även andra varor kommer att innefattas av dekretet så småningom. Målsättningen med dessa åtgärder är att man skall kunna kontrollera prissättningen på konsumtionsvarorna på hemmamarknaden. Man vill också ha ett effektivare instrument för försäljning av vissa varor på världsmarknaden.

Det är betecknande att den borgerliga dagstidningen *La Prensa* hycklande hyllade åtgärderna i en ledare den 29 augusti, samtidigt som man menade att dekretet inte skulle tillämpas, eftersom den statliga administrationen var oförmögen att leva upp till uppgiften. Tidningen utnyttjade tillfället för att rikta en maning till alla som äger eller hyr små och medelstora kaffeplantager. Man antydde att dessa inte skulle kunna räkna med att prissättningen på skörden garanterades. Borgarklassen förstår, att en sådan åtgärd kan stimulera andra åtgärder i riktning mot fullständig statlig kontroll av utrikeshandeln. Detta skulle i sin tur ha omfattande återverkningar på den privatkapitalistiska jordbrukssektorn som inriktas på export.

5. Lördagen den 25 augusti kungjorde radion och pressen att alla nicaraguaner måste deponera sina 500 och 1 000-córdobasedlar (ca 210 resp 420 svenska kronor) i bankerna. Alla sådana sedlar skulle ogiltigförklaras efter två dagar.

Somoza-anhängarna hade stulit tio-miljontals córdobas i 500 och 1 000 córdobas valörer. Många spekulanter hade inhöstat stora summor genom skumraskaffärer under inbördeskriget. En svart valutamarknad hade börjat utvecklas, precis som i Chile.

25 augusti-numret av *Barricada* meddelade att ”alla de som förtjänat sina pengar på ärligt sätt kommer att återfå alltihop, med åtta procents ränta, om sex månader”. Undersökningar genomfördes och alla tillgångar med skumt ursprung konfiskerades.

”Vi kan vara säkra på att inga Somoza-anhängare kommer att våga dyka upp vid något bankkontor”, skrev *Barricada*. ”För de skumraskfigurer som återfinns på ambassader och i utlandet, utgör det här ett hårt slag, eftersom de pengar de tog med sig inte längre är värda någonting. De kan inte användas för att bekosta kontrarevolutionen...”.

Den rasande reaktionen från Somoza-anhängarna på ambassaderna var tillräckligt för att klargöra karaktären hos dessa radikala åtgärder mot ett stort antal kapitalister.

På arbetsplatserna centraliserade man insamlingen av sedlarna som tillhörde arbetare. Man meddelade att de skulle återfå sina pengar följande tisdag — vilket också skedde.

60 procent av insättningarna bestod av summor som understeg 1 500 córdoba (ca 633 kronor). Inte desto mindre hade det varit felaktigt att sätta en gräns för hur stora summorna skulle vara för att kunna godtas för insättning, eftersom Somoza-anhängarna och spekulanterna omedelbart skulle ha försökt dela upp sina tillgångar i syfte att kringgå åtgärderna.

Den sammanlagda valutamängden som ogiltigförklarades uppgick till 180 miljoner, måndagen den 27 augusti, medan 352 miljoner accepterades.

Från en mer allmän utgångspunkt, kommer den här åtgärden att göra det möjligt för staten att genomföra omfördelning av resurserna till fördel för bestämda projekt, trots att staten har mycket begränsade fonder.

Till dessa dekret måste vi tillägga de om det nationaliserade hälsovårdssystemet, sociala försäkringar och en omfattande alfabetiseringskampanj som omfattar 700 000 människor.

Ingen av de åtgärder som vidtagits hittills ingår i någon utvecklad eller övergripande plan. Inte heller står de i motsättning till de lagar som styr den kapitalistiska ackumuleringen. De har vidtagits på mycket kort tid och under chocken från det revolutionära uppsvinget och krisen. Landet befinner sig i en övergångssituation och den allmänna utvecklingen kommer att framträda klarare inom de närmaste sex eller åtta månaderna.

### **Kontrarevolutionen**

Det faktum att den kapitalistiska ackumuleringen bevaras föder kontrarevolutionen, både socialt och ekonomiskt. För närvarande kan de samhälleliga hinder som oppositionen mot revolutionens utveckling reser sammanfattas i följande punkter:

1. Borgarklassen kan omgruppera sig genom arbetsgivarnas föreningar och organisera en systematisk press på den ekonomiska planen. Arbetsgivarna intar en avvaktande attityd och investerar inte. De begär garantier och ber om lån för att kunna betala de två månadslöner som arbetarna "förlorat" och som regeringen kräver att de skall utbetala.
2. Dagstidningen, *La Prensa*, med en cirkulation som är tre gånger så stor som *Barricadas*, fungerar som en samlingspunkt för den borgerliga oppositionen. Samtidigt som den intar en allt mer försiktig hållning till FSLN, som kontrollerar huvuddelen av radioutsändningarna och framför allt televisionen.
3. Allvarliga svårigheter inom jordbruket och genomförandet av jordreformen kan röra upp missnöje hos små och medelstora bönder. Detta skulle kunna bli en fastare social bas för den borgerliga oppositionen.
4. Den religiösa hierarkin har redan i ett uttalande (den 30 juli) och i artiklar som publicerats i *La Prensa* satt igång en ilsken offensiv till försvar av individuella friheter — och detta kommer från en hierarki som stött Somoza i decennier. Även om det är sant att kyrkan är splittrad och det begränsar hierarkins effektivitet.

På det politiska planet är den borgerliga motattacken uppenbar. Den riktar in sig på "institutionalisering" och tillämpning av lagarna (med syfte på överenskommelserna från juni,

Den 1 september sammanfattade en ledare i *La Prensa* uppläggningsen av denna motattack:

Vid den tiden då den slutliga offensiven förbereddes — det vill säga de historiska omständigheterna tillät och tvingade fram en korrekt värdering av alla element och faktorer som deltog i och bidrog till kampen — formulerades statens grundläggande författning, en ny juridisk ordning som godkändes av alla. Detta betyder att reglerna för normala förhållanden drogs upp då, när författningen upprättades, när regeringsjuntan för nationen återuppbyggnad formades, tillsammans med dennas regeringskabinett, statsråd och juridiska makt.

Revolutionen försåg sig med en lag, ett system av nya lagar för att organisera segern... Normalisering kan därför inte betyda någonting annat än en process som ger allt konkretare uttryck för den juridiska procedur som revolutionen försåg sig med.

Krafter som motsätter sig eller sätter sig i motsättning till lagarna får inte existera. Privilegier som tillåter människor att strunta i den allmänna lagen, bara för att de innehar vapen, för att de har en ställning i ett parti eller följer en parti-order, får inte heller existera.

Laglig auktoritet får inte motarbetas genom en dold auktoritet som skapar två poler; de som tilldelas auktoritet genom lagen måste få möjlighet att utöva den i praktiken. Denna rätt måste

utövas av regimen. Detta är vägen till normalisering.

Här har vi en sannskyldig handbok för den demokratiska kontrarevolutionen. Det är med detta i bakhuvudet som den borgerliga oppositionen nu insisterar på att ett Statsråd inrättas, bestående av 33 medlemmar i vilket alla borgerliga oppositionspartier erbjuds en plats och på så sätt får en möjlighet att återvinna sitt fotfäste.

Det är också med detta i åtanke som borgarklassen genomför en kampanj där man skarpt kritiserar folkmilisen. De skulle också gärna se att försvarskommittéernas roll inskränktes radikalt till förmån för normal borgerlig administration och borgerliga institutioner. För ögonblicket kräver de inte högröstat allmänna val. De väntar helt enkelt på att den sociala och ekonomiska krisen skall framkalla social uppskiktning och att en opposition mot FSLN skall framträda som gör FSLN ansvarig för svårigheterna. Det skulle göra det möjligt för dem att bredda basen för borgarklassens politiska formeringar.

*Om* utvecklingen av massornas självorganisering skulle genomgå en betydande tillbakagång, dvs om FSLNs verkliga bas undergrävdes, då skulle borgarklassen också spela ut regeringskortet. För närvarande så har dock inte borgarnas representanter i regeringen någon betydelsefull beslutsamt, p.g.a. förhållandet mellan de sociala krafterna och FSLNs oemotsagda auktoritet.

Finansministern Joaquin Cuadra Chamorro, planeringsministern Roberto Yorga Cortes och centralbankens chef, Arturo Cruz, är alla borgerliga figurer vars yrkesmässiga verksamhet och skolning binder dem till den amerikanska imperialismen.<sup>9</sup> De kommer inte att förbli tysta i evighet.

Den bästa försäkringen mot den demokratiska kontrarevolutionens manövrer är att förstärka försvarskommittéernas självorganisering, samordna dessa lokalt, regionalt och nationellt och stärka deras förmåga att dra in största möjliga antal arbetare i deras många olika uppgifter. Det består också i att få dessa att kunna delta i förverkligandet av alla sociala och ekonomiska beslut som slår mot kapitalets ackumulationsprocess och därmed begränsar borgarklassens möjligheter att handla.

Att resa en paroll om konstituerande församling idag, i ett läge då valen av försvarskommittéernas samordningskommittéer mångfaldigas, skulle vara detsamma som att föreslå att den faktiska makt som massorna erövat åt sig själva genom kampen skulle ersättas av de "lagliga" institutionen som borgarklassen så gärna vill upprätta. Detta skulle vrida massrörelsens utveckling i en riktning bakåt, mot den terräng som den demokratiska kontrarevolutionen föredrar.

### ***Den nicaraguanska ledstjärnan***

Den chockvåg som det revolutionära störtandet av Somozadiktaturen skapat, har nått hela Centralamerika. Nicaragua är inte en ö.

Den svagaste länken utgörs av El Salvador. Där blandas befolkningsproblemen (mer än fyra miljoner invånare) med den agrara frågan; böndernas kampraditioner har djupa rötter; de organisationer som för en långt mycket utvecklad kamp mot diktaturen under Carlos Umberto Romero, har en mycket bred lyssnarskara bland massorna; i ett klimat då den ekonomiska krisen skärps, händer det allt oftare att kämpande arbetare drabbar samman med de repressiva styrkorna; kapitalflykten når en omfattning som börjar bli besvärlig för borgarklassen.

<sup>9</sup> Latin America Economic Report, 20 juli 1979.

Den amerikanska imperialismen utövar ett tryck för att framtvunga en öppning i syfte att undvika en explosion av samma slag som i Nicaragua. Det finns naturligtvis andra borgerliga ledare att sätta in, men grundläggande hinder framträder: Varje öppning måste kopplas till en jordreform. P.g.a. böndernas kampberedskap finns det en omedelbar risk att regeringen skulle tappa kontrollen över jordreformen. Det är mycket svårt att kontrollera en begränsad jordreform. Därför är den öppning som en del av borgarklassen hoppas på ganska osannolik.

Det omstörtande upproret i Nicaragua under FSLNs ledning har haft ett inflytande som sträcker sig bortom Centralamerikas gränser. Så är det inte minst, därför att det äger rum samtidigt som arbetarkampen stegras i olika länder (Brasilien, Peru, Bolivia).

Efter det att den iranska armén upplöstes under trycket av massiva demonstrationer och strejker, kan detta andra nederlag för en armé som formats för att krossa massorna, bara öka arbetarnas tilltro till sin förmåga att besegra militärregimer runt om i Latinamerika. De svårigheter den amerikanska imperialismens ledning hade att blanda sig i utvecklingen i Nicaragua kan bara förstärka dessa känslor.

Den amerikanska imperialismen kommer inte att avstå från att sätta in sina styrkor, direkt eller indirekt, när de står ansikte mot ansikte inför en växande revolutionär våg i Nicaragua och Centralamerika. De kommer dock att tvingas agera med hänsyn till den latinamerikanska borgarklassen. Det betyder att om det utvecklas en mäktig solidaritetsrörelse i Latinamerika kan detta hämma sådana manövrer. På samma sätt kan arbetarklassen i Förenta Staterna och det kapitalistiska Europa förlama imperialismens kriminella arm. Det är en huvuduppgift för revolutionärerna att organisera en solidaritetskampanj i världsskala.

Som vi tidigare skrev har en process av permanent revolution släppts lös i Nicaragua. Hur allt detta kommer att sluta har ännu inte avgjorts. Alla de samhällsbevarande krafterna kommer att gripa in i händelseförloppet för att förhindra att den andra arbetarstaten inom den västra hemisfären ser dagens ljus.

Fjärde Internationalen ställer sig inte neutral till denna kamp som redan börjat. Inte heller sätter vi oss på åskådarpåls. Internationalen måste gripa in med alla sina styrkor och på alla områden för att bidra till den permanenta revolutionens seger. För att uppnå detta måste den i största möjliga utsträckning mobilisera arbetarklassen och de arbetande massorna i Latinamerika och i hela världen för att besegra kontrarevolutionens manövrer och försök att ingripa. Dessa styrkor måste samtidigt stödja den revolutionära processen och FSLNs kämpar. Det här är det enda sätt att agera på som motsvarar den nicaraguanska revolutionens, den latinamerikanska revolutionens och världsrevolutionens behov.

10 september 1979